

Konu : Gümrük Beyannamelerinde teslim şekli

Tarih: 18.08.2022
77407689 / 18.08.2022

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü'ne

Üyelerimizden gelen bilgilerde, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığından alınan 02.08.2022/76890323 tarih/sayılı yazıları ve eki Ticaret Müfettişleri tarafından düzenlenen 28.07.2022 günlü 524-B08 sayılı cevaplı rapora istinaden serbest dolaşıma giriş beyannamelerinin CIF,CFR ve FOB teslim şekillerinin kullanıldığı,01.01.2020 tarihinde yürürlüğe giren Dış Ticarete Teslim Şekilleri (INCOTERMS),uluslararası ticarete kullanılacak olan teslim şekillerini iki grup altında kategorize etmiş olup, tüm taşıma modlarında kullanılabilen teslim şekillerini EXW, FCA, CPT, COP, DAP, DPU ve DDP; sadece deniz ve iç su yolu taşımalarında kullanılması gereken FOB,CFR ve CIF teslim şekillerinin kullanılarak ithalat işlemlerinin tekemmül ettirildiğinin tespit edildiği belirtilmiş olup bu çerçevede, Gümrük Yönetmeliği'nin 82 no.lu ekinin 7.sirasında yer alan “Ceza gerektiren başkaca bir durum bulunmaması kaydıyla gümrük beyannamesinin Ek 14’e uygun olarak doldurulmaması” hükmü uyarınca her bir beyanname için 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 241/1. Maddesi uyarınca usulsüzlük cezası tatbik edildiği belirtilmiştir.

Uluslararası ticaretin yoğun olarak gerçekleştiği özellikle son yüzyılda farklı ülke kanunlarının yol açtığı belirsizliklerin, anlaşmazlıkların ve risklerin ortadan kaldırılabilmesi için ortak kurallara ihtiyaç duyulmuş ve çeşitli uluslararası yapılandırmalara gidilmiştir. Bunlardan en önemlisi Uluslararası Ticaret Odası'dır. Uluslararası Ticaret Odası (ICC) uluslararası ticarete yeknesaklığı sağlamak amacıyla 1919'da kurulmuş ve günümüzde 139 ülkede ticaret, imalat ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren binlerce şirketin üye olduğu bir kuruluştur. Uluslararası Ticaret Odası, uluslararası ticarete kullanılan terimlerin farklı ülkelerde farklı anlamlarla uygulanmasından doğabilecek uyuşmazlıkları ve zaman kaybını önlemek için ilk defa 1936 yılında Incoterms'i yayımlamıştır.

Teslim şekilleri ve Incoterms kavramı aynı anlamda kullanılmakta olup Incoterms kapsamına; “Malların teslim yeri ve zamanı, Hasarın kimde olduğu karşı tarafa ne zaman geçtiği, Nakliye, sigorta ve gümrük masraflarının hangi tarafça ödeneceği, Sigortanın kapsamı ve ne zaman zorunlu olduğu” girmektedir.

Hukuki nitelik olarak Incoterms bağlayıcı etkiye sahip olmayan yeknesak yorum kuralları bütünüdür. Bağlayıcı kural koyma yetkisi olmayan bir uluslararası bir kuruluş olan ICC' nin uluslararası hukuk alanında devletleri ya da bireyleri bağlayıcı kararlar alma gücü bulunmamaktadır. Bu nedenle aldığı kararlar veya ortaya çıkarmış olduğu hukuki enstrümanlar sadece tavsiye niteliğindedir. ICC'nin belirtilen bu niteliği Incoterms'in de uluslararası hukukun süjelerini bağlayıcı nitelikte olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Bilindiği üzere, 27369 (Mükerrer) sayılı 07/10/2009 tarihli resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gümrük Yönetmeliğinin EK -14 Gümrük Beyannamesi Kullanma Talimatı II No'lu bölümde” II- BEYANNAME KUTULARINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR; Beyanname kutularının doldurulmasına ilişkin aşağıda yer alan açıklamalarda belirtilen kodlar Bakanlığın kurumsal internet sitesinden (www.gtb.gov.tr) duyurulur.” ifadesi yer almaktadır.

Malumlarınız olduğu üzere Gümrük Yönetmeliğinin 14 no'lu ekinde Gümrük Beyannamesi Kullanma talimatı resmi gazetede yayımlanmış, ancak beyanname kutularında kullanılacak kodlar yazılı olarak yayımlanmamakta web sayfasından duyuru bölümüne eklenmektedir.

INCOTERMS ICC Yayın No 723 ile güncellenmiş olup, 01 Ocak 2020 tarihinde yürürlüğe girmesine rağmen Bakanlığınız kurumsal internet sitesinde yürürlükte olmayan Incoterms 2010 revizyonu bulunmaktadır. 2010 revizyonunda FOB,CFR,CIF ve FAS teslim şekillerinin başlığında ise “Genellikle deniz ve iç su yolu taşımacılığında kullanılan kodlar “ şeklinde ifade edildiği görülmüş olduğundan, zorunluluk olmadığı çoğunlukla kullanılabileceği ve tavsiye niteliğinde olduğu da ayrıca mütalaa edilmektedir.

Ayrıca Bakanlığınızca yayımlanarak yürürlüğe İthalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin Tebliğler, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğler ve birçok düzenlemede Gümrük Vergi Matrahını CIF KIYMET olarak tanımlandığı görülmektedir. Hal böyle iken yayımlanan tüm mevzuatlar sadece CIF teslim şeklini mi ifade etmektedir ? , Teslim şekli CIF dışında olanlara mevzuat uygulanmayacağı mı anlaşılmalıdır ? , Denetim birimleriniz ve Gümrük İdarelerinize göre uygulanmasının zorunlu ve yasal olan INCOTERMS kuralları dikkate alınmadan söz konusu düzenlemelerde CIF KIYMET ifadesi hatalı mı yazılmıştır yoksa amaçlanan eşyanın vergi matrahını ifade eden bir terim olarak mı değerlendirilmiştir gibi bir çok soruyu düşünmemize sebep olmuştur.

Bilindiği üzere, Alıcı ile satıcı firmalar eşyaların teslim yeri ve zamanı, Nakliye, Sigorta vb. unsurları belirlemek adına aralarında yapılmış yazılı veya sözlü anlaşmaya istinaden düzenlenen satış faturalarında ihracatçı tarafından teslim şekli beyan edilmektedir. Alıcı ile satıcının aralarında belirlemiş olduğu koşullara göre İhracatçı firmalar düzenledikleri Faturalarda teslim şeklini belirtmekte olup, Gümrük Müşavirleri de faturaya uygun olarak beyanlarını yapmaktadırlar.

Yasal düzenlemelerde İdari yaptırımların belirli ve açık şekilde düzenlenmesi zorunludur. Ceza yaptırımında olduğu gibi idari yaptırımlarda da “kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi” nin olmazsa olmaz şartlarından birisi olan belirlilik kuralı, hukuk devleti ilkesini hayata geçiren bir koşuldur.

Danıştay’ın vermiş olduğu bir kararda; Resmî Gazete’de yayımlanmamış bir yönetmeliğe dayanılarak, idari yaptırım uygulanamayacağına karar vermiştir. Yapılan bu açıklamalar doğrultusunda Beyanname kutularının doldurulmasında kullanılan kodlar Resmi Gazetede yayımlanmadığı gibi yazılı olarak herhangi bir ikincil düzenleme ile yayımlanmamış ve yazımızın yazıldığı tarihe kadar, **internet sitenizde de güncel hali duyurulmamıştır.** Açıklamaya çalıştığımız gerekçeler nezdinde, düzenlenen idari para cezalarının yasal dayanaktan yoksun ve uygulanabilir olmadığı mütalaa edilmektedir.

Son dönemlerde özellikle Beyanname oluşturma konusunda kutucukların hatalı doldurulması sıkça denetim raporlarına konu edilmektedir, oysa ki vergi kaybına neden olmayan sadece şekli olarak beyan edilen bilgiler üzerinden ceza uygulanmasının, dış ticaret firmalarında ve Gümrük Müşavirlerinde telafisi mümkün olmayan sonuçlara neden olacağı malumlarınızdır.

Vergi kaybına neden olmayan söz konusu bu tip şekli hatalarda; Rehberlik ve Teftiş Kurulunca raporlarında ceza düzenlenmesinin belirtilmesi yerine, firmaların ve idarelerin bu konuda dikkatini çekecek şekilde raporlarına konu etmeleri ve bundan sonraki işlemlerde bu hususlara göre işlem tesis edilmesinin tavsiye edilmesi kısaca bizlere Rehberlik etmeleri en büyük beklentimizdir.

Teftiş sonucu düzenlenen cevaplı raporlar neticesinde, düzenlenen para cezalarının iptal edilmesi ve düzenlenmesi muhtemel olan ceza kararlarının da düzenlenmemesi hususunda, gereğini takdir ve tensiplerinize arz ederiz.

Saygılarımızla.

Ashlan ÇELEBİ

Ankara Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Orhan KATTAŞ

Bursa Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Serdar KESKİN

İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Taşkın DALAY

İzmir Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Cebrail ORMAN

Mersin Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

EK:Ticaret Bakanlığı Web sitesi Kodlar